

prijedlog za realizaciju filma »V.I.R.â.G.«

sjećanje na érdely miklosá

ivan ladislav galeta

O pčeli s ove:

— *Apis mellifica*, zadružni kukac, opnokrilac iz porodice pčelâ (Apidae). Odavna je udomaćena kao čovjeku koristan kukac od kojeg se dobiva med i vosak.

— Pčela se hrane nektarom i polenom cvijeta, a ličinke mliječom koji luče radilice, medom i polenom. U obrani se služi otrovnom prozirnom tekućinom ugodna mirisa koja pri ubodu istječe iz žalca.

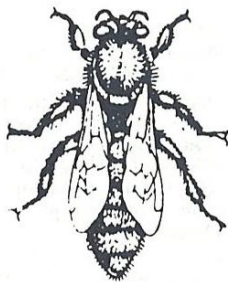
— Radilice (duge 12—15 mm) imaju nekoliko funkcija: izrađuju saće, skupljaju hranu, preraduju nektar u med (u voljci — medonosnom želucu), odgajaju potomstvo, čuvaju gnijezdo i reguliraju temperaturu i vlagu unutar gnijezda.

— Saće se sastoji od vertikalne voštane ploče ili *sata*, koji visi sa stropa, i od komorica raspoređenih na satu u dva sloja. Komorice, u kojima se odgajaju radilice i trutovi, imaju oblik šestostrane prizme i manje su od ovalnih matičnih komorica u koje radilice unose posebnu hranljivu tvar, u pučkoj medicini poznatu pod nazivom *matična mliječ* ili *gelée royale* (franc: kraljevski žele).

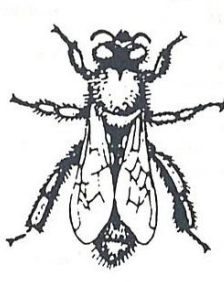
— Pčele su se u svojoj životnoj zajednici specijalizirale kao posjetioci cvijetova koje oprašuju i na kojima prikupljaju polen i nektar.

— (. .) u pčela je vidljivo područje spektra nešto pomaknuto u odnosu na naše ljudsko spektralno područje.

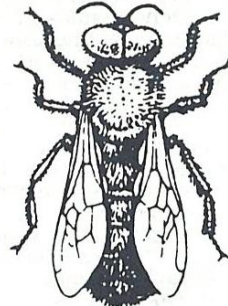
— Pčele i pri naoblačnom nebu mogu otkriti položaj Sunca sposobnošću zamjećivanja smjera polarizacije svjetla.

matica

radilica

trut

*plemenitost pčela dolazi iz raja i da su odonud došle zbog čovjekova grijeha; Bog je po njima prosuo svoju milost, pa se stoga bez voska ne smije služiti misa. Premda je natpis poznatiji i nadahnut kršćanstvom, potvrđuje drevnu predaju o kojoj svjedoči i njegov rječnik (velški *cwyr* od *cwyr*, vosak, znači savršen potpun, a moderni irski *ceir-bheach*, doslovno »pčelinski vosak«, također označuje *savršenstvo*). I ovdje je*

i one strane:

— Hijeroglif pčele sa šest nogu, poput hijeroglifa još nekih životinja i brojnog cvijeća, podsjeća na kotač sa šest žbica, a to je **solarni simbol**.

— Kraljevski simbol pčele nije bio stran ni drevnom Egiptu, gde se povezuje sa znakom groma. U egipatskoj umjetnosti i predajama pčela simbolizira dušu. Sunčevog je podrijetla: pčela je rođena iz suza boga-sunca **Ra**, koje su pale na zemlju.

— U Irskoj je pčela, od čijeg se meda spravlja medovina ili napitak besmrtnosti, bila predmet strogoga zakonom propisanog nadzora. Jedan srednjoveški pravni tekst kaže da

simbolizam pčele, kao i drugdje: mudrost i besmrtnost duša

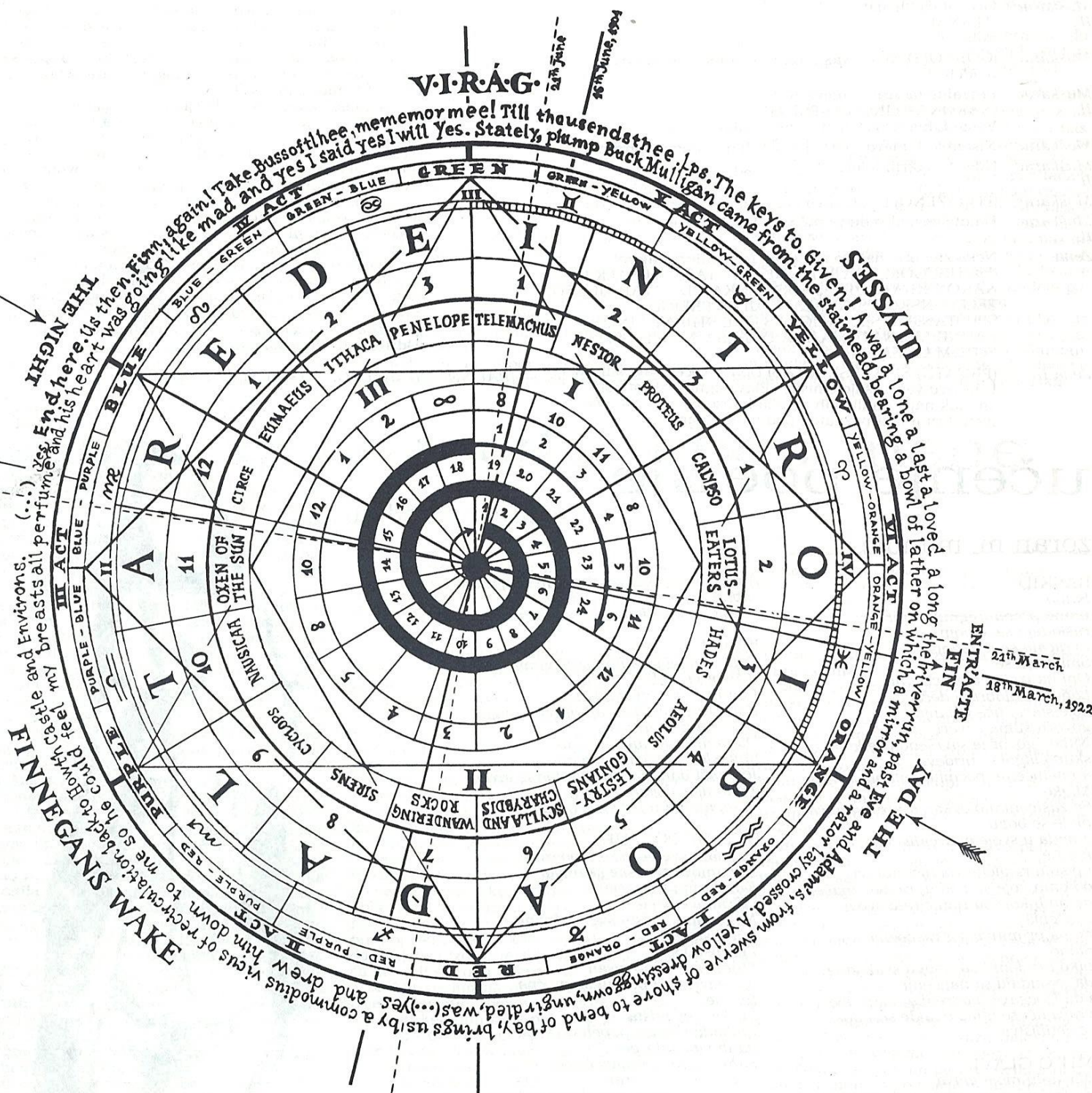
— U Hebreja se pčela javlja u vezi s govorom. Njezino ime *Dbure* proizilazi iz korjena *Dbr* što znači govor: otud i veza uspostavljena između pčele i Riječi.

— Budući da je solarni simbol mudrosti i reda, pčela označuje kraljevstvo: kraljeva sina, inicijanta, dijete svijetlosti, duša spojena s božanskim

izvađeno iz: Opća enciklopedija Jugoslovenskog leksigografskog zavoda, str. 351, knjiga 6, Zagreb 1980.

izvađeno iz: Rječnika simbola, J. Chevalier — A. Gheerbrant, Nakladni zavod MH, str. 486, 487, Zagreb 1983.

VIRAG

All rights reserved
© Ivan Ladislav Galeta, 1986.

Žena: Fsssh! Nemoj taš tako jako!
Drhte ti ruke, slatki moj!
Brže malo...!
Fino... ah, još malo pa će se odvojiti...
Lakše... oh, oh, ooooh!
Tako... tako je lepo... Izvrsno!
Zdravo, Eduarde!

Muškarac: Preblagi bože, kakva krasota! Ok, kakva raskoš, i kakva zamršenost!

Žena: Poljubi me, Eduarde!
(U ISTOM TRENUTKU ZNAŽNO LUPANJE NA VRATIMA)

Muškarac II.: Otvorite, policija!
(TIŠINA)
Policija!

Muškarac: (GORKO) Davo da vas nosi, baš sad ste morali da naidete?!

Muškarac II.: Provalite ta vrata, momci!
(NAKON VELIKOG TRESKA)
Vi ste Eduard Sič? Smatrajte se uhapšenim.

Muškarac: Nisam ja Eduard. (TIHO) Mogu li da obučem pižamu?

Muškarac II.: Gde ste sakrili telefon?

Muškarac: (PORAŽENO) Nigde. Evo ga.

Muškarac II.: Halo! Sve je u redu poručniče. Hvala lepo!

Žena: Neka živi pravda! Do slušanja, gospodine majore!
(NA DRUGOM KRAJU LINIJE SPUŠTAJU SLUŠALICU, NAKON KRATKOTRAJNOG ZVUKA ODGOVARAJUĆEG TELEFONSKOG SIGNALA, KOJI SE PREKIDA SPUŠTANJEM SLUŠALICE I S OVE STRANE LINIJE. RAUND MIDNAJT MAJLSA DEJVISIA. MUZIKA SE POTOM UTIŠAVA)

Žena II.: (PRIJATNI SPIKERSKI GLAS) Dobro večer dragi slušaoci!
U okviru večerašnje emisije «Plavi signal» slušali ste snimak najzanimljivijih detalja hapšenja Alberta Siča, u svetu kriminala poznatog pod nadimkom Albi,

ozloglašenog krijumčara baletskih cipela i jednog od mozgova međunarodnog terorizma.
Prvog dana sudenja ovaj prevevani zločinac pojavio se pred licem pravde preobučen u Snežanu, iz poznate bajke braće Grim, cinično izjavivši okupljenim predstavnicima štampe da je inkriminisane baletske cipele prisvojio, doduše protivpravno, iz plemenitih pobuda, s namerom, naime, da utoli glad za baletnom umetnošću svoje sedmero muške dece. Po nalazima sudskog psihijatra, pored očitog i bez sumnje opasnog cinizma, optuženi Albi je sva svoja zlodela izvršio u stanju pune duševne uračunljivosti.
Inače — u skladu sa svojim nadasve čednim izgledom, Albi je na samom sudenju izjavio samo sledeće: »Ne bojim se vuka! Jedino mi je žao što nisam odoleo preslatkom iskušenju da budem sam svoj majstor! Upustio sam se u igru gluvih telefona, i tako je moja numera propala. Medutim, moj duh još živi!«
Zahvaljujući izuzetnoj snalažljivosti inspektorice Gertrudis, i hrabrosti glavnog inspektora Hubertusa, opasni mangup se i ovoga puta našao iza brave. Treba istaći da su u akciji od početka učestvovali i aktivisti mesne zajednice koji su — zahvaljujući njihovom izuzetno razvijenom daru zapažanja — primetili da je Albi u telefonskom opštenju slagao inspektoricu Gertrudis kada joj je ustvrdio da je novokupljene cipele bacio kroz prozor. Njihov zaključak, da je zlotvor još uvek u posedu materijalnih dokaza, bio je, kako se pokazalo, ispravan. Da dodamo još i to da će Albi biti optužen i po tački nemoralne zloupotrebe sredstva komunikacije.
(KRATKA PAUZA) Dragi slušaoci! »Plavi signal« se oprašta od vas. Naredna epizoda serije »Blu Nout« na programu je iduće nedelje u isto vreme na talasima Udruženih stanica. Laku noć!

(RAUND MIDNAJT POD ODJAVNIM TEKSTOM)

S madarskog:
Vicko ARPAD

učenje poezije

zoran m. mandić

RASKID
Samo
umno prenapregnuti ljudi
raskidaju sa sobom
i vraćaju se u detinjstvo
Smanjuju se
Oni na izgled brzo postaju
ponovo golobradi dečaci
koje stariji uče jahanju i
govoru šuma i zveri
Njihov govor je savršeno uredeni
skup glagola i prideva
a imenice im počinju imenom
Majke
Sa zašiljenim olovkama pre svanuća
mole se bogu
a onda u svoje nadrealističke
notese
upisuju različite verzije molitvi
od onih koje su pod upravom značenja
do onih koje su reducirala svoja
značenja
do najprimitivnijeg raspoznavanja
Samo
tako urađeni ljudi mogu svakodnevno
da raskidaju sa naučenim
i da izbegavaju naredbe i naredbe
vraćajući se tamo odakle su i došli
Iz detinjstva

MIT O GLAVI
Na stolu moja glava
za levim uvom cigara zadenuta
na desnom ništa
Oči u godove vrata gledaju
crvenu raseklinu
kablove i kajševa
Eto čime se glava veže
misli glava moja na stolu
NIKO NE ZNA ŠTA SE DESILO
Niko i ne pita
Samo je glava u pitanju
ko lopta što se okretati mora
oko nekoga
za nekim
Prednoć nevidljiva teže prinese
glavu telu

A na stolu senka se oštricom svojom
zabi u drvo
i nesta kao vodena kap u pesku

ISKOP
Oca su moga sjajnim stihovima
u život vraćali
I na rane mu ih stavljali
Kad odrastoh dade mi pravu knjigu
ga onda g sahraniše
Dugo ništa nisam shvatao
ni naslov ni godinu izdanja
Jednoga dana i sam ustadoh iz groba
a oko njega sjajni stihovi
sa lopatama u rukama pevaju

UČENJE POEZIJE
Uzimam sve beleške o poeziji
Šarlamove sibirske škanicle
Kunderinu filozofiju
i Grimove bajke
Na jednom mestu sve to držim
i prelistavam
i prelistavam
Mnogi su slično pisali
oni odvratniji pravili su moćne
fasade
i uska stepeništa
i nikada se nisu popeli do vrha
da ih vide odozgo
Samo su moji rodaci čitali
i kada ih nisu terali
Prvo bogu učeni padali su na kolena
kad god bi se kugom javio
ili velikom vodom
ili velikom vatrom
Listam beleške o poeziji: Kostiće
i Brankoviće
slažem im imena u strofe
slobodnu interpunkciju zavodima
i odlažem gramatiku među kalendare
nove i stare
Kuća mi sva propala
sa lica joj jevandelje spalo
a ja pod njim kao ničiji predmet
učim poeziju
napamet

miroslav antić, crtež